

LUKACS VE GRAMSCI

Politika, Kültür, Sanat ve İdeoloji

Yazarlar
Olgun KÜÇÜK
Mevlüt Can KOÇAK

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Kitabevi A.Ş.ıe aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-399-339-9

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kitap Adı
LUKACS VE GRAMSCI
Politika, Kültür, Sanat ve İdeoloji

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademişyen Dizgi Ünitesi

Yazarlar
Olgun KÜÇÜK
ORCID iD: 0000-0002-9471-3540
Mevlüt Can KOÇAK
ORCID iD: 0000-0002-9496-0541

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Son Okuma
Olgun KÜÇÜK

Bisac Code
SOC052000

DOI
10.37609/akya.2771

Kütüphane Kimlik Kartı
Küçük, Olgun. Koçak, Mevlüt Can.
LUKACS VE GRAMSCI Politika, Kültür, Sanat ve İdeoloji / Olgun Küçük, Mevlüt Can Koçak.
Ankara : Akademişyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
248 s. : 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253993399
1. Sosyal Bilimler.

GENEL DAĞITIM
Akademişyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademişyen.com

www.akademişyen.com

İÇİNDEKİLER

A

Batı Marksizmi	1
----------------------	---

B

Lukacs ve Hayatı	15
Lukacs ve Şeyleşme	45
Lukacs ve Brecht Tartışması	67
Lukacs ve Sanat/Gerçeklik	73
Lukacs ve Katharsis	87
Lukacs ve Sinema	91

C

Gramsci ve Hayatı	97
Gramsci ve Weber Düşünce Geleneği	135
Gramsci ve Hapishane Defterleri	139
Gramsci ve Hegemonya	143
Gramsci ve Mevzi-Manevra Savaşı	167
Gramsci ve Praksis Felsefe	175
Gramsci ve Pasif Devrim	183
Gramsci ve Tarihsel Blok	187
Gramsci ve L'Unita Gazetesi	193
Gramsci ve Eğitim	197
Gramsci ve Dil	213
Gramsci ve Faşizm Çözümlemesi	221
Gramsci'nin Marksizm Eleştirisi	229

KAYNAKLAR

- Abacı, M. K. (2019). Sanat ve Yabancılaşma Etkinliği . *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* , (42) , 266-273 . DOI: 10.32547/ataunigsed.340621.
- Adamson, W.L. (1980). *Hegemony and Revolutio A Study of Antonio Gransci's Political and Cultural Theory*. London: University of California Press.
- Adorno, T. (2006). "Baskı Altında Uzlaşma". *Estetik ve Politika* içinde. (çev: Ü. Oskay). İstanbul: Alkım Yayınları.
- Aitken, I. (2018). *Lukácsian Film Theory And Cinema: A Study Of Georg Lukács' Writings On Film, 1913–71*. In *Lukácsian Film Theory And Cinema*. Manchester: Manchester University Press.
- Aka, A. (2009). Antonio Gramsci ve" Hegemonik Okul". *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 12(21).
- Akdağ, İ. (2021). Sınıf mı? Kimlik mi?: Politik Karşı Hegemonyanın Eklemlenmesinde Liderlik Sorunsalı. *Çalışma ve Toplum*, 3(70), 2075-2089.
- Akengin, G. (2019). *Sanat Siyaset Toplum Etkileşimleri*. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(33), 1-9.
- Akın Songur, Z. (2022). Nuri Bilge Ceylan Sinemasında Aydın Karakter Temsilleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Akkaya, A. Y. (2014). Antonio Gramsci'de Entelektüelin Bir Eleştirisi Olarak Praksis Düşüncesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi* , 21 (1) , 35-46 . DOI: 10.18657/yecbu.70137.
- Akman, M. K. (2001). *Lukacs'ın Sanat Anlayışı: Sanat Sosyolojisi Açısından Bir Değerlendirme*. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alonso, P. M. E. (1995). *Intellectual Como Funcionario*. Georg Lukács Como Comisario Del Pueblo.
- Anderson, P. (1988). *Antonio Gramsci Hegemonya Doğu/Batı Sorunu ve Strateji*. (Çev. T. Günersel). İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Anderson, P. (2007). *Batı Marksizmi Üzerine Düşünceler*. (Çev. B. Aksoy). İstanbul: Birikim Yayınları.
- Arato, A & Breines, P. (1979). *The Young Lukacs and Thee Origins of Western Marxism*. New York: The Seabury Press.
- Arslanoğlu, K. (2007). *Beşinci Sanattan Beşinci Kola*: Orhan Pamuk. İstanbul: İthaki Yayınları
- Aslan, V. (2017). *Toplumsalın Yitik Öznesi Ya Da Metanın Fetiş Karakteri*. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* , (23) , 159-178.
- Avcı Güven, K. (2019). *Türkiyede Kadın Edebiyatçıların Romanlarında Kadın Ögesinin ve Duygusal İlişkilerin Sosyolojik Tahlili*. İstanbul: Hiper Yayın.
- Ayaz, İ. (2022). *Antonio Gramsci'nin Siyaset Teorisi ve Marksist Düşünceye*

- Katkıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aytekin, P. E. (2013) Türk Sinemasında Gerçekçilik 1990'ların İkinci Yarısından Sonra Değişen Dili ve Üslubu ile Türk Sinemasında Gerçekçilik. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-TV Sinema Anabilim Dalı.
- Ayvaz, S., & Livberber, T. (2019). Reklamlarda Toplumsal Sınıf: Otomobil Reklamları Üzerinden Bir Söylem Analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), 1141-1164.
- Bank, R. B. (2015). Gramsci'nin Devlet ve Hegemonya Kavramlarının Kuramsal Çözümlemesi. *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 2-40.
- Bank, R. B. (2019). Marksizmden Post-Marksizme Farklı Siyasal Açılımlar . *Akdeniz İİBF Dergisi* , 19 (2) , 352-390 . DOI: 10.25294/auibfd.649276.
- Baran, T. (2013). Dersim (Tunceli) Olayları Örneğinde Medya ve İç Oryantalizm. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barrette, M. (2004). Marx'tan Foucault'ya İdeolojiye. İstanbul: Doruk Yayınları.
- Basmacı, P. (2021). Sistem Eleştirisi ve Hegemonik Söylem Üretimi Arasındaki Dizi: "La Casa De Papel". *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 1155-1184.
- Baştürk, B. (2013). İtalya ve Almanya Örnekleri Bağlamında Faşizmde Kadın İmgesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Batuş, G. (2018). Çeviri: Defterler, Üretimi Süren Şantiye. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 95-104.
- Benjamin, W. (1993). *Son Bakışta Aşk*. İstanbul: Metis Yayınları
- Benjamin, W. (2002). *Pasajlar*. (Çev. A. Cemal). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Benjamin, W. (2005). *Gelecekteki Felsefenin Programı Üzerine*. (Çev. Besim F. Dellaloğlu). İstanbul: Say Yayınları.
- Biber, A. (2009). Halkla İlişkiler Çalışmalarının Dünü, Bugünü ve Geleceğine İlişkin Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 29, 134-148.
- Bilir, H. (2022). Post-Marksizm'in Marksist İktisat Eleştirisi . *Politik Ekonomik Kuram* , 6 (2) , 304-329 .
- Boothman, D. (2008). Gramsci'nin Hegemonya Kavramının Kaynakları. *Marksizmi Yeniden Düşünmek* , 20 (2), 201-215.
- Bottomore, T. (1997). *Frankfurt Okulu*. (Çev. A. Çiğdem). Konya: Vadi Yayınları
- Bottomore, T. (1993). *Marksist Düşünce Sözlüğü*. (Çev. M. Tuncay). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Brandist, C. (1996). Gramsci, Bakhtin And The Semiotics Of Hegemony. *New Left Review*, 94-109.
- Brown, B. (1989). *Marks, Freud ve Günlük Hayatın Eleştirisi*. (Çev. Y. Alogan). Mubi Yayınları.
- Buh, M. (1987). *Georg Lukács and Contemporary Bourgeois Ideology*. *Soviet Studies in Philosophy*, 25(4), 87-97.

- Buttigieg, J. (2004). *Linguistics and Politics in Gramsci's Italy* (edt). Peter Ives. Language and Hegemony in Gramsci. London: Fernwood Publishing.
- Buttigieg, J. (2004). *Reading Gramsci.* (edt). Peter Ives. Language and Hegemony in Gramsci. London: Fernwood Publishing.
- Bütev, S. (2021). Estetik ve Sinema. *SineFilozofi Dergisi*. Cilt 6. Sayı:11
- Can Emir, B. (2014). Aleksandr Soljenitsin'in Eserleri ve Yazar Kimliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Electronic Turkish Studies*, 9 (9).
- Canlı, E. (2018). "Politik Praksis İmkânı Olarak Walter Benjamin'in Tarih Kavramı Üzerine Bir İnceleme." Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2018.
- Carlucci, A. (2013). Conclusions: Gramscian Links between Language and Politics. In *Gramsci and Languages*. Brill. pp. 185-200.
- Crehan, K. (2022). Why Gramsci? *Dialectical Anthropology*, 1-14.
- Croce, B. (2008). Thinking with the Sardinian: Antonio Gramsci and Social Work. *European Journal Of Social Work*. Vol. 11. No.3.
- Çalışkan, C. (2019). Hegemonya, Kriz ve Türk Medyasına Yansımaları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı.
- Çataloluk, G. (2011). Hukukçunun Hukuk Karşıtı Tutumunun Edebi Dışavurumu: Dr. Franz Kafka ve "Dava"sı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 17 (1-2), 235-264.
- Çoban, S. (2012). Gramsci, Hegemonya ve Kapitalizm. In 1st International Interdisciplinary Social Inquiry Conference, http://www.academia.edu/1250610/Gramsci_Hegemonya_ve_Kapitalizm (Erişim tarihi: 11.02.2013).
- Çolak, M. (2011). "Georg Lukacs'ı Yeniden Düşünmek". *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 91-124.
- Davidson, A. (2007). Gramsci, Antonio (1891–1937). *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*.
- Dellaloğlu, B. F., Soykan, Ö. N., & Keskin, F. (2003). Adorno ve Yapıtı. *Cogito*, 36, 37-64.
- Dellaloğlu, B.F. (1998). *Toplumsal'ın Yeniden Yapılanması Habermas Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Dellaloğlu, B.F. (2001). *Frankfurt Okulu Sanat ve Toplum*. İstanbul: Bağlam Yayınları
- Dellaloğlu, B.F. (2012). *Benjaminia: Dil, Tarih ve Coğrafya*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Derin, Ö. (2016). Kırılmanın Sessizliği ve Şimdi(siz)lik. *Kilikya Felsefe Dergisi*, 0 (3) , 47-65
- Deveci, Z. (2020). Antonio Gramsci ve Hegemonya. *Sosyologca*. Cilt: 10.Sayı:20
- Diñç, A. (2021). Karl Marx'ın Yabancılaşma Kavramının Epik Tiyatro Müziğine Etkisi . *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* , 61 (2), 774-788 . DOI: 10.33171/dtcjournal.2021.61.2.6.
- Doğan, N. (2011). Osmanlı'dan Cumhuriyete Ders Kitaplarında Devlet Kavramının İktidar-Eğitim İlişkisi Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(4), 2084-2090.

- Duman, B. (2015). Ortodoks Marksizmden Kopuş: Gramsci ve Hegemonya Kavramı Üzerine. (Edt. B. A. Çetinkaya). Doğu'dan Batı'ya Düşüncenin Serüveni Yirminci Yüzyıl Düşüncesi. İstanbul: Yayınları
- Dumenil, G. L., Michael, R. E. (2013). Marksizmin 100 Kavramı. (Çev. G. Orhan). İstanbul: Yordan Kitapevi
- Dural, A. B. (2007). A. Gramsci Düşüncesinde Tarihsel Blok/ Hegemonya/ Aydınlar ve Bunalım Süreçleri Kavramları. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 9 (2) , 55-68 .
- Dural, A. B. (2012). Antonio Gramsci ve Hegemonya. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi , 11 (39) , 309-321 .
- Dursun, O. (2018). Yaratıcı Endüstrilerin Aşkınsal Alanda Görünümü: Yaratıcı Endüstrilerin Yaşam Dünyasının Sömürgeleştirilmesine Etkisi. Moment Dergi Hacettepe Üniversitesi İletişim Kültürel Çalışmalar Dergisi. 144-173.
- Eagleton, T. (2014) Marksizm ve Edebiyat Eleştirisi. (Çev. U. Özmakas). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Eagleton, T. (2015). İdeoloji.(çev. M. Özcan). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ekers, M., Loftus, A., & Mann, G. (2009). Gramsci Lives!. Geoforum, 40(3), 287-291.
- Emre, İ., & Kozlu, Z. G. (2020). Edebiyat Kuramlarının Ontolojisi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(63), 3834-3846.
- Erdem, D. F. & Erdem, Ç. (2016). İtalya'da Faşizmin Yükselişi ve Antonio Gramsci'nin Faşizm Karşıtı Strateji ve Taktikleri . Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 18 (1) , 103-127.
- Erdem, D. F. (2015). Antonio Gramsci'nin Kuramında Faşizm Çözümlemeleri. Gazi Akademik Bakış , 9 (17).
- Femia, J. (2016). Hegemony and consciousness in the thought of Antonio Gramsci. Political Studies, 23(1), 29-48.
- Fontana, B. (2002). Hegemonya and Rhetoric Political Education İn Gramsci. (edt) Carmel Borg, Joseph A. Buttigieg, Peter, Moya. Gramsci and Education. New York Roeman & Littlefield Publishers.
- Forgacs, D. (2000). The Gramsci Reader Selected Writings 1916-1935. New York: New York University Press.
- Forlenza, R. (2021). Antonio Gramsci On Religion. Journal Of Classical Sociology, 21(1), 38-60.
- Fresu, G. (2022). Antonio Gramsci: An Intellectual Biography. Palgrave Macmillian.
- Fromm, E. (2004). Marx'ın İnsan Anlayışı. (Çev. K. H.Ökten). İstanbul: Aritan Yayınevi
- Garrett, P. M. (2018). Thinking with Antonio Gramsci. In Social Work and Social Theory (pp. 103-122). Policy Press.
- George, H & Sperber, N. (2016). An Introduction to Antonio Gramsci: His Life, Thought and Legacy. London: Bloombury.
- Girginer, İ. (2018). Yeni Medyada Medya Entelektüelinin Temsili. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

- Glassman, J. (2011). Cracking Hegemony In Thailand: Gramsci, Bourdieu And The Dialectics Of Rebellion. *Journal of Contemporary Asia*, 41(1), 25-46.
- Gluck, M. (1991). *Georg Lukacs and His Generation 1900-1918*. London: Harvard University Press.
- Gold, S., & Schleper, M. C. (2017). A Pathway Towards True Sustainability: A Recognition Foundation Of Sustainable Supply Chain Management. *European Management Journal*, 35(4), 425-429.
- Goldmann, L. (1967). The Early Writings Of Georg Lukacs. *TriQuarterly*, 9, 165.
- Gramsci, A. (1975). *Felsefe ve Politika Sorunları*. İstanbul: Payel Yayınevi.
- Gramsci, A. (1986). *Hapishane Defterleri Seçmeler*. (Çev. K. Somer). İstanbul: Onur Yayınları
- Gramsci, A. (1998). *Çocuklarıma Mektuplar*. (Çev. M. Erez & C. Erez). İstanbul: Belge Uluslararası Yayıncılık.
- Gülenç, K. (2021). Kant'ın Tarih Risalesinden Marx'ın Grundrisse Eserine Felsefi Bir Yolculuk: Ortaklaşmalar ve Ayrışmalar. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 11, 55-71.
- Güler, B. (2019). *Antonio Gramsci'de Hegemonya Kavramı Ve Günümüz Siyaset Felsefesine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Gürcan, E. C. (2020). Max Weber ve Antonio Gramsci'nin Karşılaştırmalı Okuması: Klasik Sosyolojinin Geleceğinin Sürekliliğini Siyasal Ön Yargıların Ötesinde Anlamlandırmak. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 23 (1) , 34-60
- Gürel, S. & Okur, M. A. (2023). Eleştirel Kuram Bağlamında Yeniden Yorumlanan Hegemonya: Sivil Toplum, İktidar ve Kültür İlişkisi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10 (2).
- Hale, D. (2006). *The Novel: An Anthology of Criticism and Theory 1900-2000*. Wiley
- Hall, S., Lumley, B. & McLennan, G. (1985). *Siyaset ve İdeoloji "Gramsci"*. (Çev. S. Emrealp). Anakara: Birey Toplum Yayınları.
- Hall, T. (2006). *Georg Lukács in Palgrave Advances in Continental Political Thought*. London: Palgrave Macmillan.
- Heller, A., & Fengming, D. (2020). *Georg Lukács and Leo Tolstoy*. Thesis Eleven, 159(1), 9-22.
- Holub, R. (2005). *Antonio Gramsci Beyond Marxism and Postmodernism*. London and New York: Routledge.
- Jay, M. (2014). *Diyalektik İmgelem Frankfurt Okulu'nun Tarihi ve Çalışmaları (1923-1950)*. (Çev. S. Doğan). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Jones, S. (2006). *Antonio Gramsci*. London and New York: Routledge
- Jones, S. (2007). *Antonio Gramsci*. London: Routledge.
- Kabataş, Y., & Selcen, K. O. K. (2020). Sivil Toplum-Devlet İlişkisi Tartışmalarında Süreklilik ve Kopuşlar: Hegel, Marx ve Gramsci. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 171-192.
- Kadarkay, A. (1980). *Georg Lukács's Road to Art & Marx*. *Polity*, 13(2), 230-260.
- Kadarkay, A. (1995). *The Lukács Reader*.
- Kaposy, T. (2010). *Lukács, Georg. The Encyclopedia of the Novel*.

- Karaaslan, F. (2021). Gramsci'de Sivil Toplum ve Aydınlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tez.: Gaziantep Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Bilimleri Bilim Dalı
- Karacasulu, N. (2009). "Hegemonik Düzen Tartışmaları ve Eleştirel Görüşler", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 11, Sayı 4.
- Katz, H. (2006). Gramsci, hegemony, and global civil society networks. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 17(4), 332-347.
- Kaya, H. E., & Altan, B. (2019) Gramsci ve Yetişkin Eğitimi. In 4 th International Social Research and Behavioral Sciences Symposium (p. 421).
- Kaymak, M. (2016). Hegemonya Tartışmaları Işığında İngiliz ve Amerikan Hegemonyaları: Yönlendirici Hegemonyadan Kural Koyucu Hegemonyaya . Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 63-92 .
- Kelemen, J. (2014). Introduction: Language, Science, and Reason. In *The Rationalism of Georg Lukács*. New York. Palgrave Pivot
- Kellner, D. (2016). Kültürel Marksizm ve Kültürel Çalışmalar. *Ethos İçinde*(Çev. Fatih Tezcan). 9(1): 132-151
- Kiralyfalvi, B. (2015). *The Aesthetics of Gyorgy Lukacs*. Princeton University Press.
- Kitzinger, C. S. L. (2016). *Illusion and Instrument: Problems of Mimetic Characterization in Dostoevsky and Tolstoy* (Doctoral dissertation, UC Berkeley).
- Kleinman, P. (2022). *Felsefe 101*. (çev. Ş. Alpagut). İstanbul: Say Yayınları.
- Koçak, M. C. ve Küçük, O. (2022). *Frankfurt Okulu ve Eleştirel Medya*. Ankara: Akademisyen Yayınları.
- Konstantinos, K. (2018). *Georg Lukács's Philosophy of Praxis: From Neo-Kantianism to Marxism*. Bloomsbury Publishing
- Köksal, S. (2004). Yazın ve Gerçeklik. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 6, Sayı:1.
- Kula, O. B. (2013). *Marx, Benjamin, Adorno Sanat ve Edebiyat*. Türkiye İş Bankası Yayınları
- Lefebvre, H. (1996). *Marx'ın Sosyolojisi*. (Çev. S. Hilav). İstanbul: Sorun Yayınları.
- Lendvai, F. L. (2008). György Lukács 1902–1918: His Way To Marx. *Studies in East European Thought*, 60, 55-73.
- Liguori, G. (2021). *The Identity and Tradition of the Party (1939–47)*. Brill, 1922--2012 (pp. 30-56).
- Lindeman, Y. (2020). *Georg Lukacs İle Bir Sohbet*. Dalhousie İncelemesi , 100 (1-2), 215-227.
- Lombardi, F. (2000). *Antonio Gramsci'nin Marksist Pedagojisi*. (Çev. S.Özbudun & B.Ekmen). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Löwy, M. (2008). *Franz Kafka Boyun Eğlemeyen Hayalperest*. (Çev. I. Ergüden). İstanbul: Versus Kitap.
- Ludz, P. C. (1979). *Hauser and Lukacs*. *Telos*, 1979(41), 175-184.

- Lukacs, G. (1978). Estetik I. (Önsöz ve Çev. A. Cemal). İstanbul: Payel Yayın.
- Lukacs, G. (1978). Birey ve Toplum. (Çev. V. Atayman). İstanbul: Günebakan Yayınları.
- Lukacs, G. (1998). Tarih ve Sınıf Bilinci. (Çev. Y. Öner). İstanbul: Belge Uluslararası Yayıncılık.
- Lukacs, G. (2003). Roman Kuramı. (Çev. C. Soydemir). İstanbul: Metis Yayınları.
- Lukacs, G. (2004). Marksist İmgelem. (Haz. A. Şimşek- M.Göbenli- V.Atayman). İstanbul: Yeni Hayat Yayıncılık.
- Lukacs, G. (2006). Aklın Yıkımı. (Çev. A. T. Kapkın). İstanbul: Payel Yayınları.
- Lukacs, G. (2013). Nietzsche Emperyalist İrrasyonalizmin Kurucusu. Ankara: Epos Yayınları
- Lunn, E. (1984). Marxim and Modernism An Historical Study of Lukacs, Brecht, Benjamin and Adorno. London: University of California Press.
- Maidansky, A. & Oittinen, V. (2016). Mikhail Lifshits: An Enigmatic Marxist. Stud East Eur Thought. 68:241–246
- Marcus, J. & Tarr, Z. (1989). Georg Lukacs Theory, Culture, and Politics. U.S.A: Transaction Publishers.
- Mardin, Ş. (1990). Siyasal ve Sosyal Bilimler. İstanbul: İletişim Yayınları
- Marshall, G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü. (Çev. O.Akınhay & D. Kömürçü). Ankara: Bilim ve Sanat Dergisi
- Martin, J. (1992). Antonio Gramsci: Biography and Leadership. Journal of Political Science, 20(1), 6.
- Marx, K. (2006). İntihar Üzerine (Çev. B. Çoban, Z. Özarslan). İstanbul: Yenihayat Kütüphanesi.
- Mayo, P. (2017). Gramsci, Hegemony And Educational Politics. Antonio Gramsci: A Pedagogy To Change The World, Critical Studies of Education 535-47
- McGill, K. (2020). Language, Labor And Reification. Language Sciences, 80, 101299.
- Monasta, A. (1993). Antonio Gramsci. Prospects-Unesco, 23,
- Monasta, A. (2000). Antonio Gramsci (1891-1937). (Paris, UNESCO: International Bureau of Education), vol. XXIII, no. 3/4, 1993, p. 597-612
- Moran, B. (1981). Edebiyat Kuramları ve Eleştiri. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Morgan, W. J., Buttigieg, J. A., & Mayo, P. (2002). Antonio Gramsci And Raymond Williams: Workers, Intellectuals And Adult Education. Gramsci And Education, 241-262.
- Nicholson, J. (2012). Gramsci ve Eğitim. Romantik Araştırmalar Dergisi , 12 (3), 90-97.
- Oçak, Z. (2018). İdeoloji Kavramına Marksist ve Post Marksist Yaklaşımlar: Karl Marks, Antonio Gramsci ve Louis Althusser . Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi , 1 (2) , 56-74
- Olgunsoy, U. C. (2020). Günümüz Türkiye Sinemasında Gerçekçilik Eğilimleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı

- Osmanoğlu, Ö. (2016). Hegel'den Marcuse'ye Yabancılaşma Olgusu. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 0 (3) , 65-92 . DOI: 10.32739/uskudarsbd.2.3.23
- Osmanoğulları, F. (2021). Estetik ve Sinema . SineFilozofi , 6 (11) , 980-983
- Oyan Altuntaş, E. (2012). Kapitalizmin Doğal Bir Evresi Olarak Totaliter-Polis Devletin Yükselişi ve ABD Örneği . Uluslararası İlişkiler Dergisi , 9 (35) , 35-60
- Önlü, M. (2019). Hegemonya Kuramı Çerçevesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Yaklaşımına İlişkin Bir Değerlendirme . Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 21 (3) , 763-786 . DOI: 10.16953/deusosbil.481845
- Özelce, G. (2017). Simmel ve Marksizm Arasında Zayıf Görünen Güçlü Bağlar. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2017, cilt: XXVI, sayı: 1, s. 133-149
- Özhabeş, Ö. (2012). "Genç Studio Serisi 1" Gösterisinin Lukacs'ın Toplumcu Gerçekçi Eleştiri Kriterleriyle Değerlendirilmesi-Eleştirisinin Eleştirisi. Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, (9), 155-183.
- Özkaya, Ö. (2020). Devlet Olgusu Üzerine Bir Değerlendirme . Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi , 0 (16) , 317-352 . DOI: 10.18771/mdergi.848419.
- Özmkas, U. T. K. U., & Yıldırım, K. (2016). Faşist İdeolojinin Materyalist Örüntüleri: Sınıf, Sermaye ve Savaş. Praksis, 1(40), 67-83.
- Öztürk, E. (2020). Kapitalizmde Rıza Aracı Olarak Tüketim: 'Good Bye Lenin!' Filminin Gramsci'nin Hegemonya Kavramı Bağlamında Analizi . Intermedia International E-journal , 7 (12) , 183-190 .
- Parkan, M. (1983). Brecht Estetiği ve Sinema. Ankara: Dost Yayınları
- Pearmain, A. (2020). Antonio Gramsci: A Biography. USA: Bloomsbury
- Peker, G. (2019). 1960'lar Fransa'sında Kuram ve Siyaset Tartışmaları: Jean-Luc Godard Sineması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim.
- Pizzolato, N. ve Holst, JD (2017). Gramsci, Siyaset Ve Pedagoji: Yorumlayıcı Bir Çerçeve. Antonio Gramsci: Dünyayı Değiştirecek Bir Pedagoji , 1-32.
- Portelli, H. (1982). Gramsci ve Tarihsel Blok. (Çev. K. Somer). Ankara: Savaş Yayınları
- Price, B. (2011). Neither God Nor Master: Robert Bresson and Radical Politics. USA: Minnesota Press.
- Robinson, W. I. (2005). Gramsci And Globalisation: From Nation State To Transnational Hegemony. Critical Review Of International Social And Political Philosophy, 8(4), 559-574.
- Rosengarten, F., & Rosenthal, R. (1994). Letters From Prison, Volume 2.
- Saka, N. (2019). Dea Loher'in Seçilmiş Oyunlarında Birey-Toplum Çatışması . Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 23 (2) , 827-848.
- Sancar, S. (2014). İdeolojinin Serüveni. Ankara: İmge Kitabevi.
- Selçuk, F. Ü. (2007) "Devlet Kuramı: Çok Düzlemli Bir Çözümleme Çerçevesi Önerisi". Türk Sosyal Bilimler Derneği 10. Sosyal Bilimler Kongresi. Orta-doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 28-30.

- Sepetci, T. (2017). Dijital Oyunlar, Dijital Oyuncular: Karşı Hegemonya Pratikleri ve Sosyal Etkileşim. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Anabilim Dalı.
- Slater, P. (1998) Frankfurt Okulu. (A. Özden). İstanbul: Kabcacı Yayınevi
- Spurk, J. (2008). Toplumsal Aklın Eleştirisi Frankfurt Okulu ve Toplum Teorisi. (Çev. I. Ergüden). İstanbul: Versus Kitapevi
- Subay, Ö. Ö. (2020). "Tek Parti Dönemi Gazeteciliğinde Faşizan Söylem: Varlık Vergisi Örneği", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, Ö. (2019). Lukacs-Brecht Tartışmasından Hareketle 2000'ler Türk Şiirinde Postmodernizm ve Görsel/Somut Şiir. Eğitim Bilim Toplum Dergisi. Cilt: 17. Sayı: 68: ss 27-51.
- Şeker, G. (2022). "Faşizm Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme". Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. 10 / 2, 222-245.
- Şen, E. U. (2020). Fotoğraflar Üzerinden Bir Yabancılaşma Analizi . Fine Arts , 15 (4) , 293-302 .
- Şentürk, B. (2016). Marksist Kurama Bir Katkı: Lukacs'ın İdeoloji Kavramsallaştırması . Kilikya Felsefe Dergisi , (2) , 39-51 .
- Tak, A. (2022). Kemalizm, Dil ve Hegemonya . FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi , (20) , 503-519.
- Taş, B. (2018). Georg Lukacs'ın Estetik Kuramı Çerçevesinde Nebojsa Bradic'in "Devriş ve Ölüm" Adlı Oyunun İncelemesi (Metin İçi Yazar: Neşe Baştürk, Kitap İsmi: Kaç İnsanı Yaşadım: Cengiz Gündoğdu'nun 75.Yaşına Armağan. İstanbul
- Therborn, G. (2011). Marksizmden Post-Marksizme. (Çev. Devrim Evcı). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Thomas, P. D. (2015). Gramsci's Marxism: The 'Philosophy Of Praxis'. In Antonio Gramsci (pp. 97-117). London: Palgrave Macmillan.
- Thomas, P. D. (2013). Gramsci Çağı Felsefe Hegemonya Marksizm. (Çev. İ. Akçay ve E. Ekici). Ankara: Dipnot Yayınları
- Timur, T. (2007). Marksizm, İnsan ve Toplum Balibar, Seve, Althusser, Bourdieu. İstanbul: Yordam Kitap Yayınları.
- Timuroğlu, V. (2013). Estetik Üzerine. İstanbul: Berfin Basın Yayın.
- Tunç Subaşı, S. (2018). Stuart Hall ve Gramsci Etkisi. FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi (2018): 487-502.
- Tural, S. (2019). Toplumcu edebiyat bağlamında eleştirel gerçekçiliğin Türk edebiyatına uygulan(ama)ması . Rumeli de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi , (15) , 160-166
- Uludağ, K. (2002). Sanat Sosyolojisi. Anadolu Sanat. (12), 166-175.
- Uzuner, M. G. (2016). "Batı Marksizm'i: Üstyapının Sahne Alışı", Siyaset Sosyolojisi, (Ed: Feride Acar ve Hasan Faruk Uslu), s. 95-142, Dipnot Yayınları, Ankara.
- Ülken, H. Z. (1969). Sosyoloji Sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Waters, M. (2008). Modern Sosyoloji Kuramları. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

- Wayne, M. (2015). Marksizm ve Medya Araştırmaları Anahtar Kavramlar, Çağ-
daş Eğilimler. (Çev. B. Cezar). İstanbul: Yordam Kitapevi.
- Wilkes, C. D. (2017). The State: A Biography. Gramsci and the Monstrous State.
Department of Sociology, Anthropology and Social Work.
- Williams, R. (1990). Marksizm ve Edebiyat. (Çev. Esen Tarım). İstanbul: Adam
Yayınları.
- Yamamoto, H. (2015). Boundary, Antonio Gramsci, Polyphony: Critical Art
Today. Journal of Arts Writing by Students. Volume 1 Number 1. Pp. 55-62
- Yaralı, A. A. (2012). Gramsci ve Bourdieu Düşüncesinde Entelektüel Kavram-
sallaştırmasının Tekel İşçi Eylemi Üzerinden Analizi. Yayınlanmamış Dok-
tora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yarar, C. Y. (2010). Bertolt Brecht'in ve Georgy Lukacs' In Gerçekçilik Anlayış-
larında Modern Sanatın Neliği (Doctoral Dissertation, Ankara Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe (Sistematik Felsefe ve Mantık) Anabilim
Dalı).
- Yaren, Ö. (2010). Marksist Estetik ve Sinema: Erken Tartışmalar. Alternatif Pol-
litika, 2 (2), 106-125.
- Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşım. An-
kara: Dipnot Yayınları.
- Yeşilyurt, Ş. (2016). Sarıkamış Destanı'nın Oluşumsal Yapısalcı Yöntem Işığında
İncelenmesi. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi , 31 (31) , 157-174.
- Yetişken, H. (1999). G. Lukacs'ta Sanatçının Yaratıcı Etkinliğinde Öznellik ve
Nesnellik Sorunu. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 16(1).
- Yıldırım, T. (2021). Nicos Poulantzas'ın Devlet Teorisi ve Kapitalist Devletin
Otoriter Dönüşümü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Türkiye Cumhu-
riyeti Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi (Siyaset Bilimi) Anabilim Dalı.
- Yiğit, Z. (2012). Modernliğin Arka Yüzü” Olarak Gündelik Hayat: Aşkî Memnu.
Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 14 (2) , 125-
144.

İnternet Kaynakları

- https://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/01/140105_lunita_gramsci (erişim: 22.03.2023)
- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/berlusconi-komunist-gazetenin-hissedari-38534984> (erişim: 22.03.2023)
- <https://www.reuters.com/article/us-italy-newspaper-idUSKBN-0FZ0Q020140730> (erişim: 22.03.2023)
- <https://gyorgylukacs.wordpress.com/> . (erişim: 22.03.2023)